

административной ответственности, является, в первую очередь, человеком – высшей социальной ценностью государства. Именно поэтому органы, уполномоченные осуществлять производство по делам об административных правонарушениях, обязаны обеспечить реализацию всех предусмотренных законом прав и интересов этих лиц.

Ключевые слова: правовые средства, ответственность, производство по делу, административное правонарушение, Комитет по правам человека, Управление Верховного комиссара ООН по правам человека.

PINCHUK P. A. LEGAL MEANS OF PROTECTING THE RIGHTS OF PERSONS BROUGHT TO JUSTICE IN PROCEEDINGS IN CASES ON ADMINISTRATIVE OFFENSES

Based on the analysis of scientific views of scholars and current legislation of Ukraine the author has researched the basic legal means of protecting the rights of persons brought to justice in proceedings in cases on administrative offenses.

It has been emphasized that while the proceedings in the case on administrative offenses an authorized person of the state authorities violated the rights of persons, who are brought to administrative liability, these persons can appeal such actions both to the agency or an official of a higher level and to the court. The Constitution of Ukraine provides a person with the right to go to the court with a complaint either after its revision by the relevant authorities or officials, or directly during the proceeding. It has been noted that under the Art. 55 of the Constitution of Ukraine a legislator also provided the possibility for persons, who are brought to administrative liability, to appeal in the frames of protecting their rights to the Ombudsman of Verkhovna Rada of Ukraine on human rights and the right after using all national means of legal protection, to appeal the relevant international judicial institutions or to the relevant agencies of international organizations to protect their rights and freedoms, where Ukraine is a member. The procedure of appealing the above mentioned subjects for protecting their rights has been revealed.

It has been proved that the authorities empowered to carry out proceedings in cases on administrative offenses shall ensure the implementation of all the rights and interests provided by the law, which are defined for these persons, because a man is the highest social value of the state according to the Constitution of Ukraine. A studying human rights and the procedure of their guaranteeing should be a part of professional training of the officers of the National Police of Ukraine and other law enforcement agencies.

Keywords: legal means, liability, proceedings, administrative offense, Human Rights Committee, UN High Commissioner for Human Rights.

УДК 342.951:[343.85:343:6](477)(094)

О. С. ПРОНЕВИЧ,

доктор юридичних наук, професор,

головний науковий співробітник центру вивчення проблем адаптації законодавства України до законодавства ЄС юридичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка

АДАПТАЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО АКТИВ ACQUIS COMMUNAUTAIRE У СФЕРІ ПРОТИДІЇ НАСИЛЬСТВУ В СІМ'Ї: ОСНОВНІ ПРІОРИТЕТИ

Осмыслено закріплені в актах *acquis communautaire* антидискримінаційні правові імперативи та виокремлено перспективні напрями адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу у сфері протидії насильству в сім'ї (домашньому насильству). Встановлено, що перспектива новелізації вітчизняного законодавства у сфері протидії домашньому насильству полягає в забезпеченні комплексного захисту прав уразливих соціальних груп.

Ключові слова: адаптація законодавства, *acquis communautaire*, насильство в сім'ї, домашнє насильство, Стамбульська конвенція.

Pronevych, O.S. (2017), "Adaptation of Ukrainian legislation to the acts of *acquis communautaire* in the field of domestic violence: the main priorities" ["Adaptatsiia zakonodavstva Ukrainy do aktiv *acquis communautaire* u sferi protyidii nasylystvu v simi: osnovni priorytety"], *Pravo i Bezpeka*, No. 1, pp. 51–57.

Постановка проблеми. Сім'я належить до найвеличніших надбань людської цивілізації. Вона є основоположним осередком будь-якої нації або культурної спільноти, дзеркальним відбитком суспільства. Суспільні зміни неминуче відображаються на зовнішній формі та внутрішньому стані сім'ї (морально-психологічному кліматі, побутових умовах, якості життя, особистій безпеці). Патріархальне суспільство продукувало численні загрози для інституту сім'ї, у тому числі й домашнє насильство. Парадоксально, однак упродовж багатьох століть влада замовчувала наявність цього небезпечного деструктивного явища. Латентність насильства в сім'ї і контрверсійність його сприйняття та інтерпретації на державному і суспільному рівнях унеможлилювали формування консолідованої морально-правової позиції щодо шляхів протидії цьому явищу. Як наслідок, насильство в сім'ї негативно вплинуло на правову ментальність багатьох народів, де глибоко утвердився хибний постулат щодо його приватності або навіть припустимості у контексті існування патріархальної моделі сім'ї.

В умовах розбудови буржуазної держави представники гуманістичної філософської школи і правники вперше почали акцентовано наголошувати на поширеності насильства в сім'ї, його неприйнятності та особливій суспільній небезпечності. Криміналізація насильства в сім'ї у провідних демократіях відбулася лише у 80–90-х роках ХХ століття. Об'єктивним наслідком впливу зазначеної цивілізаційної тенденції стала ухвала закону України «Про попередження насильства в сім'ї» від 15 листопада 2001 року № 2789-III [1].

Стан дослідження. Упродовж останнього часу у вітчизняній юридичній науці осмисленню феномена насильства в сім'ї (домашнього насильства) приділяється суттєва увага. Окремі аспекти цієї проблеми досліджувалися в роботах К. Б. Левченко [2], О. М. Рудневої [3], Г. О. Христової [4], Е. М. Яхязде [5] та ін. Водночас комплексний аналіз їх доробку дає підстави стверджувати про відсутність спеціальних комплексних наукових досліджень, присвячених з'ясуванню стану імплементації в національне законодавство європейських правових стандартів протидії насильству в сім'ї.

Метою статті є осмислення закріплених в актах *acquis communautaire* антидискримінаційних правових імперативів та виокремлення перспективних напрямів адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу у сфері протидії насильству в сім'ї.

Виклад основного матеріалу. Негативний соціально-правовий феномен насильства в сім'ї іманентно властивий соціуму. Він полягає в нелегітимному застосуванні або реальній загрозі негайного застосування примусу незалежно від його характеру і настання шкідливих наслідків. Об'єктом насильства є особистість, її воля (поведінка), свідомість (психіка) та організм (тіло). Позбавлення або обмеження волевияву потерпілої особи має дискримінаційний характер, створює загрозу для її безпеки.

Концептуальні засади захисту людини від насильства з боку суспільства та безпосереднього оточення особи (мікросоціуму) вперше були артикульовані Організацією Об'єднаних Націй у контексті розбудови глобальної комплексної системи захисту прав людини, що ґрунтується на визнанні прав людини третього покоління як особливих прав окремих соціальних категорій (дітей, жінок, осіб похилого віку, інвалідів тощо). Дієвим засобом гармонізації національного законодавства у сфері протидії насильству в сім'ї є Модельне законодавство Організації Об'єднаних Націй про домашнє насильство, ухвалене рішенням Комісії з прав людини ООН від 2 лютого 1996 року. Незважаючи на рекомендаційний характер цього документа, особливої уваги заслуговує низка закріплених в ньому доктринально-правових імперативів, а саме: визнання насильства в сім'ї тяжким злочином проти особистості та суспільства; забезпечення недискримінаційного застосування кримінального законодавства; надання державою максимуму правової допомоги жертвам насильства; вжиття уповноваженими органами державної влади системних організаційних заходів, що «відповідають потребам жертв насильства»; забезпечення консультування і психокорекції осіб, які вчинили насильство на сімейно-побутовому ґрунті; обов'язковість проведення для суддів, прокурорів, поліцейських і соціальних працівників спеціальних навчальних курсів з метою опанування правовими процедурами дій щодо виявлення та документування фактів насильства в сім'ї, а також забезпечення реабілітації жертв насильства; підготовка волонтерів для сприяння органам влади та жертвам насильства; перманентне інформування громадськості про причини та факти насильства в сім'ї; залучення членів територіальних громад до профілактичних заходів у зазначеній сфері; унеможливлення впливу релігійних або культурних чинників на отримання допомоги жертвами насильства; обов'язковість реагування поліції на кожен

запит про надання допомоги і захисту жертвам насильства в сім'ї тощо [6].

Законодавство Європейського Союзу у сфері протидії насильству в сім'ї («домашньому насильству», «побутовому насильству») загалом ґрунтовано на окресленій вище міжнародно-правовій платформі. Сучасна європейська антидискримінаційна правова парадигма ґрунтується на постулаті щодо визнання сім'ї «основним організаційним утворенням у демократичному суспільстві» та необхідності захисту всіх її членів від існуючих форм насильства. Насильством у широкому сенсі визнається будь-яка дія або бездіяльність, що завдає шкоди життю, фізичній чи психологічній недоторканості та свободі людини або суттєво перешкоджає розвитку особистості [7]. Засадничий характер має твердження щодо належності насильства в сім'ї до спектра особливо значущих політичних і соціальних проблем, пов'язаних з порушенням прав людини. Такий підхід об'єктивно зумовлює не лише позитивний обов'язок держави утримуватися від порушення прав людини, але й правовий імператив щодо запобігання посяганням на права людини з боку приватних осіб. Доктринальне значення мають постульовані положення про застосування державою принципу «due diligence» (належної уваги) при реагуванні на випадки насильства в сім'ї, необхідність правової кваліфікації актів насильства в сім'ї як кримінальних злочинів, а також обов'язок уповноважених органів публічної влади здійснювати ефективне розслідування виявлених фактів і забезпечувати захист жертв домашнього насильства.

Ретроспективно-правовий аналіз відповідних актів *acquis communautaire* дає підстави стверджувати про певну еволюційність та екліктичність сприйняття європейцями феномена насильства в сім'ї. Початково комплексна природа зазначеної проблеми практично заперечувалася, що спричинило необґрунтовано звужене мізогоністичне тлумачення домашнього насильства. Наслідком стало переважне ототожнення домашнього насильства з насильством стосовно жінок. Так, відповідно до пункту 1 рекомендації Парламентської асамблеї Ради Європи 1582 (2002) прямо зазначено, що домашнє насильство є найпоширенішою формою насильства стосовно жінок [8] (зауважимо, що до інших форм насильства віднесено сексуальні домагання, зґвалтування, примусовий шлюб, калічення жіночих статевих органів, так звані «злочини честі» тощо). Домашнє насильство також традиційно тлумачиться як прояв дискримінації за гендерною ознакою,

один з основних «соціальних механізмів, яким жінок змушують зайняти підпорядковане положення порівняно із чоловіками» [9, с. 10]. Викоренення безкарності у сфері порушення прав людини розглядається в тому числі й крізь призму захисту прав жінок, забезпечення гендерної рівності та викоренення сексизму представників поліції, прокурорів чи слідчих, які «ставлять честь сім'ї чи обов'язок дітей бути слухняними вище, ніж право на особисту свободу чи навіть право на життя» [10, п. 5.5.1]. Примітно, що в актах ЄС використовуються й розлогіші теоретичні конструкції на кшталт «боротьба з насильством стосовно жінок, включаючи побутове насильство» [11, п. 1] або «боротьба з насильством стосовно жінок і побутовим насильством» [12, п. 2], де зазначені поняття розмежовуються.

Подальше визнання комплексного характеру домашнього насильства ґрунтується на розширенні кола віктимізованих суб'єктів у сімейно-побутовій сфері. У зазначеному контексті все частіше використовуються узагальнені поняття «подружжя» або «партнери» (включаючи й колишніх) без акцентуації уваги на гендерному аспекті [11]. Зауважимо, що в законодавстві Європейського Союзу також йдеться про захист дітей як жертв домашнього насильства [12] («дітям належить право на особливий захист з боку суспільства від будь-якої форми дискримінації чи пригноблення, а також від будь-якого зловживання владою в сім'ї чи інших утвореннях» [7]). Натомість на рівні спеціального акта донині чітко не артикульовано загальної правової позиції щодо особливостей запобігання і викоренення домашнього насильства над інвалідами та людьми похилого віку як особливо уразливими соціальними групами.

Першим комплексним актом *acquis communautaire* (своєрідним «золотим стандартом») про протидію насильству в сім'ї є Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська конвенція) від 11 травня 2011 року. Стамбульська конвенція ґрунтується на базових положеннях ухвалених Парламентською асамблеєю Ради Європи (ПАРЄ) рекомендацій, а саме: Рекомендації 1450 (2000) щодо насильства стосовно жінок в Європі; Рекомендації 1582 (2002) щодо домашнього насильства стосовно жінок; Рекомендації 1723 (2005) щодо примусових шлюбів і примусу дітей до вступу в шлюб; Рекомендації 1759 (2006) щодо єднання парламентів у боротьбі з домашнім насильством стосовно жінок; Рекомендації 1777 (2007) щодо посягань

на статеву недоторканність особи з використанням її безпорадного стану внаслідок застосування лікарських препаратів; Рекомендації 1847 (2009) щодо боротьби з насильством стосовно жінок в дусі Конвенції Ради Європи; Рекомендації 1873 (2009) щодо сексуального насильства стосовно жінок в умовах збройного конфлікту; Рекомендації 1861 (2009) про фемініцид; Рекомендації 1881 (2009) щодо нагальної необхідності боротьби з так званими злочинами «в ім'я честі»; Рекомендації 1887 (2009) щодо звалтування жінок, зокрема в шлюбі; Рекомендації 1891 (2009) щодо жінок-мігрантів, для яких особливо висока загроза домашнього насильства; Рекомендації 1905 (2010) щодо дітей, які стали свідками домашнього насильства тощо [9, с. 71–72].

Відповідно до статті 2 Конвенції передбачено її застосування до «всіх форм насильства стосовно жінок, у тому числі домашнього насильства, яке зачіпає жінок непропорційно» та «всіх жертв домашнього насильства» [9, с. 13]. Гендерно нейтральним поняттям «домашнє насильство» охоплено всі акти фізичного, сексуального, психологічного чи економічного насильства, які відбуваються в сім'ї або в межах місця проживання або між колишнім чи чинним подружжям або партнерами, незалежно від того, проживає чи проживав правопорушник в одному місці з жертвою чи ні [9, с. 13]. Отже, домашнє насильство включає насильство у стосунках інтимних партнерів та насильство у стосунках між поколіннями. Для кваліфікації акту домашнього насильства спільне проживання жертви та агресора не вимагається.

Стамбульська конвенція ґрунтується на чотирьох основоположних принципах, а саме: превенції (формування в суспільстві «атмосфери нульової толеранції» до будь-яких проявів домашнього насильства, підвищення рівня компетентності різних соціальних і вікових груп із цієї проблематики, належної підготовки осіб, уповноважених на роботу з жертвами домашнього насильства); надання захисту жертвам і свідкам домашнього насильства з метою уникнення повторної віктимізації (важливо усвідомлювати, що діти, які стали свідками домашнього насильства, визнаються жертвами, навіть якщо цей акт не був спрямований проти них безпосередньо); кримінального переслідування і належного покарання осіб, які вчинили домашнє насильство; всеохоплюючої та скоординованої політики (комплексних дій органів публічної влади, інститутів громадянського суспільства та засобів масової інформації у сфері протидії домашньому насильству). Визначено,

що захист від насильницьких дій охоплює легітимні засоби захисту жертв правоохоронними органами (на основі оцінки ризиків, у тому числі й ризику летальності, передбачена можливість видання строкового заборонного припису або судового обмежувального припису) та допомогу й підтримку соціальних служб [13].

Стамбульська конвенція є важливим інструментом гармонізації національного законодавства країн-членів ЄС, де закріплено спеціальні склади насильницьких злочинів, що вчиняються проти родинного оточення («насильницькі дії в сім'ї» (Німеччина), «тяжке порушення недоторканності особистості» (Швеція), «домашнє насильство» (Іспанія) тощо). Однією з тенденцій розвитку сучасної європейської сімейної кримінології стало обґрунтування необхідності криміналізації діянь, пов'язаних із психічним насильством (зокрема переслідуванням). Виокремилася тенденція врегулювання конфліктів без позбавлення волі особи, яка вчинила домашнє насильство.

Вітчизняна парадигма протидії насильству в сім'ї еволюціонує в руслі європейської антидискримінаційної правової традиції. Перспектива новелізації національного законодавства полягає в імплементації науково обґрунтованих і соціально акцептованих правових постулатів. Така діяльність повинна здійснюватися в контексті адаптації законодавства України до законодавства ЄС як ґрунтованого на міжнародній угоді планомірного процесу (комплексу односторонніх заходів) узгодження (зближення, наближення, пристосування) нормативно-правових актів держави-реципієнта з європейськими стандартами (ідеалами) правового регулювання окремих видів суспільних відносин (правової регламентації пріоритетних сфер). Першочерговим стратегічним кроком має стати ратифікація Стамбульської конвенції, підписаної від імені України 7 листопада 2011 року (принагідно зазначимо, що на засіданні від 17 листопада 2016 року Верховна Рада України ухвалила рішення про доопрацювання в профільному комітеті законопроекту № 0119 «Про ратифікацію Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами»), та ухвала нового закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству». Вважаємо, що існує нагальна необхідність вжиття низки заходів у контексті імплементації європейських антидискримінаційних правових та управлінських стандартів, а саме:

– здійснення комплексного дослідження соціальної природи та поширеності домашнього

насильства в Україні з метою підготовки науково обґрунтованої національної стратегії протидії цьому негативному соціальному явищу;

– вичерпної артикуляції та законодавчого закріплення дефініції «домашнє насильство», що сприятиме покращанню правового захисту жінок, дітей, молоді, осіб похилого віку та інвалідів як особливо уразливих соціальних груп;

– криміналізації патологічного соціально-правового явища переслідування [14] як прояву насильницької поведінки у сімейно-побутовій сфері, що полягає в неодноразовому та інтенсивно зростаючому втручанні агресора в особисте життя члена сім'ї (безперервне неприховане спостереження або слідування за особою, надлишкова опіка та принижуюче людську гідність домінування, примусова комунікація тощо);

– посилення юридичної відповідальності посадових/службових осіб за розголошення персональних даних, доступ до яких вони отримали при здійсненні повноважень у сфері протидії домашньому насильству (водночас заслуговує на увагу рекомендація ПАРЄ щодо доцільності скасування встановленого обов'язку збереження таємниці для представників окремих професій при отриманні ними достовірної інформації про випадки домашнього насильства) [8];

– коригування державної політики у сфері протидії насильству в сім'ї шляхом утвердження у суспільстві цивілізованої моделі ненасильницької поведінки та «нульової толеранції» до проявів домашнього насильства, поглиблення партнерської взаємодії та довіри між органами публічної адміністрації та неурядовими організаціями, вдосконалення механізму соціальної роботи (створення розгалуженої мережі цілодобових диспетчерсько-інформаційних центрів для надання допомоги жертвам, розвиток соціальної реклами, диференціації роз'яснювально-превентивних заходів за цільовими групами (соціальними, віковими, етнічними, релігійними) тощо);

– ініціювання широкого суспільного дискурсу щодо перспектив запровадження інституту ювенальної юстиції;

– зміщення діяльності у сфері протидії домашньому насильству на регіональний та локальний рівень з особливим акцентуванням

уваги на запровадженні в сільських районах ефективних механізмів реінтеграції жертв домашнього насильства [15];

– вдосконалення фахової підготовки осіб, наділених повноваженнями реагування у сфері протидії домашньому насильству (суддів, поліцейських, соціальних працівників, педагогів, медичного персоналу), шляхом запровадження спеціальних навчальних курсів (тренінгів), присвячених проведенню ранньої діагностики конфліктних ситуацій у сімейно-побутовій сфері, вирішенню внутрісімейних конфліктів із ймовірним насильницьким потенціалом, документуванню фактів домашнього насильства, наданню кваліфікованої допомоги жертвам домашнього насильства тощо;

– здійснення державою моніторингу іммігрантського середовища як окремої фокус-групи, якій під впливом релігійних або культурних чинників потенційно можуть бути притаманні латентні прояви дискримінації на сімейно-побутовому рівні (примус до шлюбу, калічення жіночих статевих органів тощо). Можливо, варто сприйняти закріплене в актах *acquis communautaire* положення щодо надання «жінкам-іммігрантам, які стали жертвами домашнього насильства, самостійного права на проживання в країні» [16] тощо.

Висновки. Зазначимо, що в Україні донині зберігається нагальна необхідність вдосконалення організаційно-правового забезпечення протидії домашньому насильству. Особливу увагу слід приділити апробації європейських антидискримінаційних стандартів, закріплених в актах *acquis communautaire*. Вирішальне значення має ратифікація Стамбульської конвенції, де в концентрованому вигляді закріплено позитивний європейський досвід правового регулювання протидії домашньому насильству. Стратегічними напрямками євроадаптаційної діяльності в зазначеній царині є: формування науково обґрунтованої антидискримінаційної доктрини, вичерпна артикуляція та законодавче закріплення базових правових дефініцій, криміналізація окремих пов'язаних з домашнім насильством суспільно небезпечних діянь, пеналізація злочинів на людиноцентристських засадах, підвищення інституційної спроможності органів публічної влади, поглиблення партнерської взаємодії уповноважених суб'єктів у сфері протидії домашньому насильству.

Список бібліографічних посилань

1. Про попередження насильства в сім'ї: закон України від 15.11.2001 № 2789-III // База даних (БД) «Законодавство України»/Верховна Рада (ВР) України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2789-14> (дата звернення: 02.02.2017).

2. Левченко К. Б. Насильство стосовно жінок: законодавчі та адміністративно-правові заходи протидії (1995–2002 роки). *Право і Безпека*. 2002. № 2. С. 90–94.
3. Руднева О. Насильство в сім'ї: міжнародний досвід та сучасні проблеми. *Юридична Україна*. 2010. № 8. С. 13–18.
4. Христова Г. О. Теоретико-правові засади переборення колізій у законодавстві України про попередження насильства в сім'ї. *Вісник Академії правових наук України*. 2009. № 2 (57). С. 36–45. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vapny_2009_2_4 (дата звернення: 02.02.2017).
5. Яхязаде Е. М. Насильство в сім'ї: міжнародний досвід та сучасні проблеми в Україні. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Юридичні науки»*. 2013. № 2 (5). С. 120–125. URL: <http://duan.edu.ua/uploads/vidavnitstvo-15-16/13360.pdf> (дата звернення: 02.02.2017).
6. Модельное законодательство о насилии в семье: Рекомендации ООН. *Вестник Проекта «Новые возможности для женщин»*. 1997. № 10: Нет насилию в семье. URL: http://www.owl.ru/win/books/nasilie/pril_vi.htm (дата звернення: 02.02.2017).
7. Про насильство в сім'ї: рекомендація Комітету міністрів державам-членам Ради Європи № R(85)4 від 26.03.1985 // БД «Законодавство України»/ВР України. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_264 (дата звернення: 02.02.2017).
8. Бытовое насилие: рекомендация Парламентской ассамблеи Совета Европы 1582 (2002), предварит. изд. // Совет Европы, Парламентская Ассамблея: сайт. URL: http://www.coe.int/T/r/Parliamentary_Assembly/%5bRussian_documents%5d/%5b2002%5d/%5bSept2002%5d/Rek_1582.asp#TopOfPage (дата звернення: 02.02.2017).
9. Конвенция Рады Европы про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами та пояснювальна доповідь: Стамбул (Туреччина), 11.V.2011. Київ: К.І.С., 2016. 189 с.
10. Стан прав людини в Європі: необхідність викорінення безкарності: резолюція 1675 (2009) Парламентської асамблеї Ради Європи // БД «Законодавство України»/ВР України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/mpz/docs/1008_rez_1675.htm (дата звернення: 02.02.2017).
11. «Парламенты, объединенные в борьбе с бытовым насилием в отношении женщин»: среднесрочная оценка кампании: резолюция Парламентской ассамблеи Совета Европы 1582 (2007), предварит. изд. // Совет Европы, Парламентская Ассамблея: сайт. URL: http://www.coe.int/T/r/Parliamentary_Assembly/%5bRussian_documents%5d/%5b2007%5d/%5bOct2007%5d/Rec1817_rus.asp (дата звернення: 02.02.2017).
12. О детях, ставших свидетелями бытового насилия: рекомендация Парламентской ассамблеи Совета Европы 1905 (2010), предварит. изд. // Совет Европы, Парламентская Ассамблея: сайт. URL: http://www.coe.int/T/r/Parliamentary_Assembly/%5bRussian_documents%5d/%5b2010%5d/%5bParis2010%5d/Res1905_rus.asp (дата звернення: 02.02.2017).
13. Трипольский Я. Домашнее насилие: Украина окончательно определилась с ратификацией Стамбульской конвенции // Главком: сайт/Українські медійні системи. 07.07.2015. URL: <http://glavcom.ua/publications/130411-domashnee-nasilie-ukraina-okonchatelno-opredelilas-s-ratifikatsiej-stambulskoj-konventsii.html> (дата звернення: 02.02.2017).
14. Преследование: резолюция Парламентской ассамблеи Совета Европы 1962 (2013), предварит. изд. // Совет Европы, Парламентская Ассамблея: сайт. URL: http://www.coe.int/t/r/parliamentary_assembly/%5brussian_documents%5d/%5b2013%5d/Nov2013/Res1962_rus.asp (дата звернення: 02.02.2017).
15. Женщины в сельских районах в Европе: резолюция Парламентской ассамблеи Совета Европы 1806 (2011), предварит. изд. // Совет Европы, Парламентская Ассамблея: сайт. URL: http://www.coe.int/t/r/parliamentary_assembly/%5brussian_documents%5d/%5b2011%5d/%5bApril2011%5d/Res1806_rus.asp (дата звернення: 02.02.2017).
16. Женщины и религия в Европе: резолюция Парламентской ассамблеи Совета Европы 1962 (2013), предварит. изд. // Совет Европы, Парламентская Ассамблея: сайт. URL: http://www.coe.int/T/r/Parliamentary_Assembly/%5bRussian_documents%5d/%5b2005%5d/%5bOct2005%5d/Res1464_rus.asp#TopOfPage (дата звернення: 02.02.2017).

Надійшла до редколегії 02.02.2017

ПРОНЕВИЧ А. С. АДАПТАЦИЯ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА УКРАИНЫ К АКТАМ ACQUIS COMMUNAUTAIRE В ОБЛАСТИ ПРОТИВОДЕЙСТВИЯ НАСИЛИЮ В СЕМЬЕ: ОСНОВНЫЕ ПРИОРИТЕТЫ

Осмыслены закреплённые в актах *acquis communautaire* антидискриминационные правовые императивы и выделены перспективные направления адаптации законодательства Украины к законодательству Европейского Союза в области противодействия насилию в семье (домашнему насилию). Определено, что перспектива новеллизации отечественного законодательства в области противодействия домашнему насилию состоит в обеспечении комплексной защиты прав уязвимых социальных групп.

Ключевые слова: *адаптация законодательства, acquis communautaire, насилие в семье, домашнее насилие, Стамбульская конвенция.*

PRONEVYCH O. S. ADAPTATION OF UKRAINIAN LEGISLATION TO THE ACTS OF ACQUIS COMMUNAUTAIRE IN THE FIELD OF DOMESTIC VIOLENCE: THE MAIN PRIORITIES

Anti-discrimination legal imperatives enshrined in the acts of *acquis communautaire* have been comprehended; perspective areas of adaptation of Ukrainian legislation to the EU legislation in the field of family violence (domestic violence) have been singled out. Particular attention has been paid to the elucidation of the characteristic features of the negative social and legal phenomenon of domestic violence. It has been established that the conceptual principles of protecting a person from violence by the society and the immediate environment of this person (microcommunity) were first articulated by the United Nations in the context of building a global comprehensive system of protecting human rights based on the recognition of human rights of the third generation as special rights of certain social categories (children, women, seniors, disabled, etc.). EU legislation in the field of combating family violence (“domestic violence”) is generally grounded on international and legal platform. Modern European anti-discrimination legal paradigm is based on the postulate for the recognition of a family as the “basic organizational formation in a democratic society” and the need to protect all its members from existing forms of violence. Domestic violence is mostly considered as a manifestation of discrimination based on gender feature. Instead the perspective of amending the national legislation in the sphere of combating domestic violence is in providing comprehensive protection of the rights of vulnerable social groups.

Keywords: *adaptation of legislation, acquis communautaire, family violence, domestic violence, Istanbul Convention.*